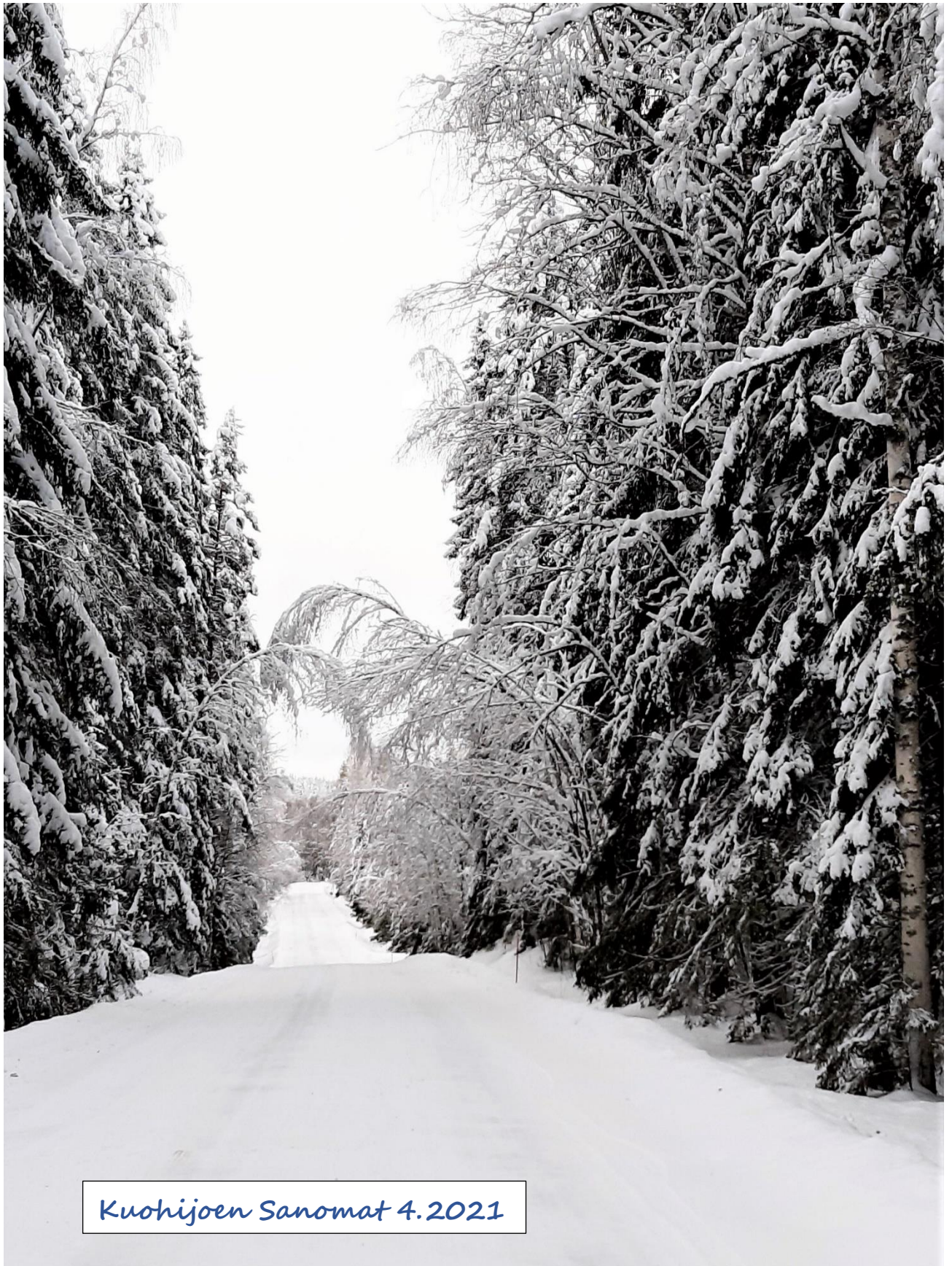

Kuohijoen Sanomat 4.2021

Kuva: Muisto talvesta 13.2.2021

KUOHIOJEN SANOMAT

Puolueista, rahasta ja ilmoituksista riippumaton aikalaisen ilmainen uutislehti. Päätoimittaja: Arnold Kirveskoski, kylätoimittaja Yrjö Järventausta, lintutoimittaja Edvard Kuiri, kalatoimittaja E. Kiviriippa ja kulttuuritoimittaja Rafael Martikainen. Logo; Kylän nimikkolintu, kuva Tapani Lindstedt. Toimituksen osoite Posentie 2, 14980 Kuohijoki, e-mail: raimo.maurola@elisanet.fi P0408228192. Yhdestoista vuosikerta n:o 4/ 1.4.2021

PÄÄKIRJOITUS

”Kevään merkkejä ilmassa. Lämpötilat voivat kohota jopa yli kymmenen astetta, meteorologi Pekka Pouta”. Iltalehti 17.3.2021.

Kevätpäivän tasaus 20.3.2021 tuli ja meni, mutta tuolloin ei ainakaan Kuohijoella ollut merkkiäkään kevään tulosta. Odottavan aika on niin pitkä. Odotusta, sitä on kyllä piisannut jo kokonaisen vuoden ajan – eikä loppua ole näköpiirissä. Ties montako korona-aaltoa on vielä tulossa?

Kevät tulee ajallaan – kun sen aika on. Niin tulevat myöskin kesäasukkaat kera muuttolintujen. Silloin palaavat myös *talvipakolaiset* Espanjasta ja muualta Euroopasta. Tiedossa on paljon iloisia tapaamisia. Mikäli olen oikein tulkinnut, niin kylän asukkaille kesäasukkaiden tulo on aina odotettu tapahtuma.

Pian nähdään, kun kesäasukkaat aloittavat kuumeisesti kunnostustoimet talven jäljiltä. Savut ilmoittavat, että mökkikausi on alkanut. Mökkejä siivotaan, pihoja lakaistaan ja veneitä kunnostetaan. Kalastuskausi saa vielä odottaa jäiden lähtöä.

Miksi Suomi on valittu neljä kertaa maailman onnellisimmaksi maaksi? No, senhän näkee naamasta – onnellisten ihmisten vuoksi.

Mukavaa kesän odotusta

Arnold Kirveskoski

Päätoimittaja

Kulttuuria

Kulttuuritoimittaja *Rafael Martikainen*

Kulttuurivajeesta

Kulttuuri ja kulttuuriväki ovat viime aikoina kokeneet kovia. Ei ole keikkoja, festareita eikä tuloja esittävillä taiteilijoilla. Mutta näinhän on myös monilla pienyrityksillä ja työttömäksi joutuneilla. Puuttumatta politiikkaan, totean, että kaikilla on osoittaa yksi syyllinen – se on korona. Toki se kurittaa eri ihmisryhmiä eri tavalla. Epidemioita ja pandemioita on aina ollut, ja aina ne ovat jossain vaiheessa päättyneet – niin päättyy tämäkin korona. Siihen mennessä meillä jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa poikkeustilan päättymiseen – maskit ja turvavälit!

Mitä tehdä, kun kulttuurin ovet ovat suljettuina? Miten olisi itekulttuuri? Kyllä tämän lehden tilaajat voivat tehdä pieniä kulttuuritekoja, esimerkiksi pitämällä lehteä pystyssä omilla kirjoituksilla ja kuvilla. Kylällä tiedetään olleen asutusta jo kivikaudella, joten takuuvarmasti kylän historiasta löytyy asioita, joilla on merkitystä ja yleistä mielenkiintoa. Ne vain täytyy sanoiksi – ja kuviksi pukea. Lisäksi alati muuttuvasta luonnosta löytyy paljon tallennettavaa.

Kulttuurimatkoista

Lehden numerossa 2/15.2.2021 ehdotimme matkakohteiksi Sappeen kesäteatteria ja Serlachiuksen museota Valkeakoskella. Kylän kulttuuripromoottori Sinikka Peura onkin laittanut alulle tuon Sappeen kesäteatterin, johon on ilmoittanut jo useita lähtijöitä.

Lisäksi matkakohteiksi voisi tulla käynti Porraskoskella sijaitsevassa vanhassa sähkölaitoksessa. Pauli Riihilahti on lupautunut tarvittaessa tulemaan oppaaksi. Aivan vieressä on Haukkavuoren luola, jossa rosvojen, myös Kerpeikkarin, kerrotaan säilyttäneen ryöväämäänsä omaisuutta. Vähän matkan päässä on vielä Tervaniemen lomamökit, jonka yhteydessä on kahvila. Tämä kaikki edellyttää tietysti sitä, että kokoontumiset ovat jälleen sallittuja,

Lukijan tarinoita

Pauli Riihilahti naapurikylästä aloittaa lukijan tarinat. Hän muistelee seuraavassa lapsuutensa koulumatkoja.

Lisäksi julkaistaan Raili Kosken lähettämiä kirjeitä.

LAPSUUTENI KOULUMATKAT

Joissain kirjoituksissani olen jo kertonut pitkästä koulumatkastani.

Tässä haluan kertoa koulumatkojeni tarinan jonkinlaisena yhteenvetona.

Koulumatkaa oli vanhan maantien aikana noin 7 kilometriä eli kotoani Porraskosken kouluun. Tietä oikaistiin myöhemmin vuosina -siis paljon koulunkäyntini jälkeen- niin paljon, että matka lyheni viiteen kilometriin. Olin itsekin nuorena poikana noissa tietöissä mukana.

Aloin koulunkäynnin 6-vuotiaana. Eka luokka loppui samana päivänä, eli toukokuun kahdeskymmenes, kun täytin 7 vuotta. Se oli siihen aikaan mahdollista. Asia ainakin tiedettiin, koska isäni veljen Mirja- vaimo oli alakoulun opettajana. En ollut kuusivuotiaana mitenkään hyvin kehittynyt voimiltani, pikemminkin olin vähävoimainen. Naapurin (Valkaman) Reijokin alkoi koulunkäynnin 5 vuotiaana kun lähti isoveljensä Pertin mukaan kouluun. Häntä ei saatu lopettamaan kouluuntuloa ja hän pärjäsi koulussa erinomaisesti. Reijo suoritti kansakoulun siis hyvin nuorena. Koulunkäyntiä ja läksyjenlukua eka vuonna haittasi se, että sähkö tuli kylään vasta kun kävin toista luokkaa. Kun sähkö sitten tuli kylään, sanoi opettaja päivän aluksi: ”Nyt voi Paulikin alkaa lukemaan läksynsä, kun ei voi enää syyttää valon puutetta”

Sodan loppumisesta oli vasta pari vuotta, Monista tavaroista oli puute.

Vaatteet olivat vaatimattomia, mutta se koski kaikkia koululaisia, kellään ei ollut paljon muita parempia. Jalkineista oli kova pula. Kunta jakoi koulun välityksellä oppilaille mono-tyyppisiä kenkiä. Jakelun mittapuuna pidettiin kotitalon lehmien määrää. Minä en saanut näitä kunnan antamia monoja, koska meillä oli yksi lehmä ”liikaa”. Lehmien määrä oli siis se varallisuuden mittari, jonka mukaan kunnan monoja jaettiin. Sen muistan hyvin, että kotona tehdyissä tallukoissa kuljin ainakin ensimmäisenä koulutalvena. Tallukat oli villasukan päälle rakennettu jalkine, johon oli kiinni tikattu jonkinlainen pohja, Kyllä se lämmintä piti, mutta kastua se ei saanut. Kyllä niitä monotyyppisiä jalkineita sitten piti ostaa itse, koska hiihtäminen ei muuten onnistunut.

Linja-autossa en voinut koulua käydä, koska ne lähtivät vasta, puolimat-kasta eli Matoniemen tienhaarasta. En muista kenenkään käyneen koulua linja-autolla, ei sen aikataulu sopinut koulunalkamisaikaan.

Talvisin hiihtäminen oli ainoa keino koulumatkan kulkemiseen. Koska linja-auto ei kulkenut meille asti, ei tietä useinkaan aurattu. Pyrypäivänä hiihtäjälle oli usein umpihanki edessä. Hiihtämistä helpotti huomattavasti se, että kouluun menijöitä oli paljon. Ensimmäisen kilometrin jälkeen minullakin oli edessä valmis latu, koska Ojamäestä ja Valkamasta tuli useampi -kummastakin ainakin 3- lasta kouluun.

Nämä talviset koululadut ovat tarina sinänsä. Tietä myöten ei suinkaan hiihdetty, eikä tien reunoillakaan. Ladut tehtiin suorimman mahdollisen reitin mukaan. Näin oikaisimme matkaa niin paljon, että yli kilometrillä koulumatka lyheni. Nämä niin sanotut oikoladut menivät tietysti myös talojen peltojen poikki. Esteenä olivat eläimiä varten kesäajaksi vedetyt piikkilanka-aidat. Ne yksinkertaisesti survottiin alas niin, että ne tuli ladun tasolle. Muistan hyvin, kuinka Kalkon Jussi joka talvi haukkui koululaiset kun hänen aitansa poljettiin. Monen koululaisen hiihtäessä olivat ladut varsin hyviä ja kovia -siis helppoja- hiihtää. Pyryaamut olivat luku sinänsä, kun koko latu oli tukossa.

Koko kylän läpi menevän yhteisen hiihtoladun suhteen tuli joskus vaikeuksia, kun esim. matoniemeläisten ja valkamalaisten tai ojamäki-läisten välillä tuli riitatilanteita ja silloin sama latu ei riittänytkään kaikille. Muistan kyllä joka talvi tulleen tilanteita, että koko matkan kulki kaksi latua rinnakkain. Minua se asia ei haitannut, sain kyllä hiihtää kummalla ladulla tahansa.

Muistan, että joskus kun oli lunta satanut oikein paljon, isä valjasti hevosen ja sain mennä reellä kouluun. Olin kovin pieni ajomies, muttei vanha hevonen paljon ohjausta tarvinnutkaan. Loimi ja heinät pakattiin tietysti aamulla kyytiin. Matkan varrelta muut koululaiset suksineen tulivat kovasti mielellään kyytiin. Tämä hevosella kouluun meno oli kuitenkin harvinainen tapaus.

Minun kouluaikanani talvet olivat aina talvia. Yhtäkään vähälumista tai lämmintä talvea ei ollut. Hiihtäessä joskus korvani tai poskeni kovilla pakkasilla jäätyivät kesken matkan. Rusilan litalla poikkesin sulattamaan kasvojani. Lita auttoi aina ystävällisesti ja hieroi lumella kohmettunutta kohtaa. Se oli silloisten oppien mukaan paras menetelmä.

Kesällä kaikki oli helpompaa. Vaikkakin koulumatka kävellen oli paljon työläämpi kuin hiihtäen. Ainakaan eka luokalla minulla ei ollut polku-

pyörää, jolla olisin voinut kulkea koulumatkaa. Äitini vei joskus puoleenväliin mut vanhan pyörän tarakalla ja loppumatkan kävelin. Muuten piti kävellä koko 7 kilometriä. Aamulla kotoa lähtiessä matkan pituus tuntui masentavalta, mutta kun matkan varrella porukka lisääntyi, niin pitkä kävelymatkakin meni rattoisammin.

Sitten meille ostettiin uusi polkupyörä osittain minun koulumatkaani varten. Siinä oli leveät ns. matalapaineekumit ja sen merkki oli SOK.

Siitä lähtien koulumatkat koko koulun ajan kävin tällä samalla polkupyörällä. Muistan kuitenkin selvästi, että ainakin juuri eka luokalla kuljin ison porukan mukana kävellessä, paitsi viimeisen kilometrin yksin. Aivan heti sodan jälkeen ei polkupyöriäkään ollut tarpeeksi.

Muistan, että sulan maan aikana kouluun mentiin puoli tuntia liian aikaisin, että kerittiin, pelaan koulun pihassa jalkapalloa ennen koulun alkua. Se pallo ei ollut kylläkään ihan virallinen kunnon pallo vaan jonkunlainen ”tussu”. Luulen, että meidän koirallakin on nykyään parempi pallo kuin meillä kouluaikana. Täytyy jälleen muistaa, että heti sodan loputtua tavaroita vaan ei ollut. Eikä olisi kyllä ollut rahaa niitä ostaakaan.

Siihen aikaan joka taloon kulki oma puhelinlanka. Tämän takia johtoja oli paljon ja posliinisia eristäjiä joka pylväässä suuri määrä. Pitkä koulumatka houkutteli suuresti näiden eristäjien kivittämiseen. Jokainen meistä syyllistyi tähän urheilulajiin. Lopulta tilanne meni siihen, että me koululaiset olimme pommittaneet valtaosan eristäjistä rikki. Puhelimien kuuluvuus huononi suuresti näiden rikkinäisten eristäjien takia.

Puhelinyhtiön täytyi lopuksi tuoda hevoskuormallinen näitä eristäjiä kun linjat laitettiin kuntoon. Puhelinyhtiön johtaja oli aiheesta oikeasti vihainen. Hän tuli kouluun ja piti meille hyvin tiukan puhuttelun asiasta.

Lopuksi hän tiukkasi, kuinka monta eristäjää pahimmat kivenheittäjät olivat rikkoneet. Ilmeni, että Valkaman Pertti oli ollut ”tarkin”. Johtaja komensi Pertin seisomaan ja kysyi montako eristäjää hän oli kivittänyt.

Vaisusti Pertti vastasi ”18”. Johtaja oli kauhuissaan määrästä. Pertti huokaisi istuutuessaan alas ”niin - yhdellä matkalla”

Muita suurempia rikkeitä ei koulumatkoilla tapahtunut. Rikkeitä ”istuttiin” joka lukuvuosi kerralla. Silloin tultiin kotiin vasta kun seitsemän uutisia luettiin radiossa. Minun pahin rikokseni oli yhden ikävän talon postilaatikkoon pissaaminen. Laatikossa oli postia.

Joka päivä kuljetettiin läksykirjojen lisäksi selkärepussa maitopullo ja voileivät. Vaikka koulussa oli keittoruoka, niin leivät ja maito tuotiin itse.

Pitkä koulumatka oli raskas kuljettava, mutta jokaisesta meistä kasvoi sen takia sitkeä ihmisen alku. Jokaisen ruumiillinen kunto oli koulun jälkeen todella hyvä. Asiaa tietysti auttoi se, että maalaistaloissa lapset joutuivat muutenkin tekemään ruumiillista työtä. Vaikka tästä pitkästä koulumatkasta on paljon negatiivista muistettavaa, kasvatti se meistä jokaista niin ruumiillisesti kuin henkisesti. Tässä mielessä olimme me, maalla kasvaneet, kestäviä edessä olevaa elämää varten.

Pauli Riihilahti

Kirjeitä 80-vuoden takaa (Raili Koski)

Kuohijoki 21.9.41

Hei vain!

Lähetän tässä taas pienen paketin sain eilen illalla sinun korttisi ja ajattelin, että saisit pikemmin sen paketin niin lähetän sen jo huomenna, tänään kyllä laitan sen jo valmiiksi. Seppo ja Pertti olivat kovasti mielissään kun saivat sinulta kortin samoin Jukka ja minä. Ei minulla nyt olekaan mitään asiaa, kun lähetin sinulle juuri lauantaina kirjeen. Terveisiä vain Taimi

28.9.41 Kuohijoelta

Aili hyvä

Nyt minä vasta rupesin kirjottamaan kun sain kirjeesi. oli Ahti ehtinyt lähteä ja sitte vastasin sen osotetta. hän kyllä kirjotti kortin sairalan osoitteella mutta sano että se osoite muuttuu ettei pitäny kirjottaa. Nyt saimme 25 p kirjeen sen osoite on Kpk 9 5036. Hän joutu oitis linjalle kun myöhästy lomalta 1 päivän mutta ei hän siitä pahollaan ole. sano olevan nin kun pyhän pitoa. ei ryssät ole nyt viitsineet paljo hyökätä. jo nekin on torjuttu. sanoo kätensä olevan terve. oli siinä pieni rupi kun kotoa lähti mutta nyt on terve. Täällä kotona voimme hyvin. peruna on nostettu. Ohrat on puitu paitsi juurikasvit on ottamata. Kukkaset kukkii täyttä päätä ovat parhaimmillaan. ei ole pakkanenkaan vieny on vähän peitetty. kuohijoelle ei nyt uusia kuulu mitään. Savin ? Paavo on kaatunu Padasjoelta. Mäkisen Viljo oli lomalla ja Ankeriasniemen Veikko. olithan saanu ne kortit jotka käänsin sinne niiltä sotapojilta. muista vastata. kyllä meillä on hommaa täällä. en ole moneen vuoteen perunoita riivannu mutta nyt kun ei saa

perunajauhoa nin minäkin riivasin 2 ämpäriä että saataan. kun ei ole maitoakan omasta kohta. Täytyy keittää marjaruokia. Isä meni ottamaan taas nin kun arvaat. älä kerro jos on tuttuja. lähettäisin sinullekin vähä maistimia jos tykkäät. lähetän Ahtillekin. Tämä tulee nin huonoo kun on nin pimee ettei tahto nähtä. meillä ei ole kuin karpiidi valo sekin nin huono. 29 p tänään olin yksin jukan kanssa kotona. Isä ja taimi on Passilassa perunan nostossa. Helmi meni Kirkolle Ostokorttia hakemaan. Lähetämme pian paketin ennenkä pakkanen vie tomaatit. lähetä sinä nyt Ahtille jotain pientä. kyllä sillä on mieli hyvä kun jotain saa. en ehti enempää. väet tulee Päivälliselle ja Kaalisoppa täytyy sekottaa. Paljo terveisiä voi hyvin Äiti

Kuohijoki 11.10.41

Hei vaan!

joudun nyt kirjoittamaan sinulle kun on loma. Halli on jo tuotu mustijärveltä. kiitos kortista jonka sain sinulta. olen nyt ollut kipee vattasta. joko pian pääset lomalle. kiitän siitä raha pussista nyt Etukäteen. tuokko sinä mukana vai lähetätkö sen raha pussin jonka ostit? Äitikin kävi kaupunkissa torstaina. ja se pikkulehmäkin jo on tuotu niittylästä. Äiti haki sen niittylästä. Ei kekään ole ostanut Palmua vaikka se myytäs. Äiti ottas siitä palmusta viisi tuhatta markkaa. Pikku lehmä Poikii ja pian joka niittylästä Tuotiin. äiti sano minulle että se oli kova juoksemaan. ja Äiti Toi jo meille possunkin ja se makso neljä sataa. jukka kirjota sinä minulle kirje. tämä on minun kirjoittamaani.

(Jukka on 8-vuotias, Halli on koira ja Palmu lehmä)

Uusi osoite Ailille: K.p.k. 8

8029

Kuohijoki 20.10.41

Aili hyvä

Terveiset täältä kotopuolesta sinne pohjoiseen. täällä voimme kaikki oikeen hyvin. Isä metsästelee aina kun kerkiää. Hirvenmetsästys alkaa 16 p ja se sai heti yhten. kyllä meillä nyt on paistia. kyllä minä olin pahollani kun lähtit sieltä Kemijärveltä pois. kyllä se talvi on maastossa kurjaa mutta sinä vaan nautit kun näet nin paljon maailmaa. oletko kirjottanu Esalle se kyseli mitä sinulle piti kuulua.

sanoin että Hyvää kai kun eteenpäin aina menee. maljakkosi tuli hyvin perille. Oletko Saksan pojan kanssa tutustunu kun on se muisto esineessä sen tapanen nimi ettei suomalaisilla ole. en lähetä niitä korttiasi ennen kun jos käsket kun muutit pois. Kenttä postissa ei sovi kirjattua lähettää. ja jos et välttämäte tarttikkan. kyllä me saimme Kansanhuollosta. Ahti lähetti Rintamaterveisiä Hämeen Sanomissa. Sulosen Kustaa on haavottunu vaikeasti. jalka on säärestä luupoikki ja toisen jalan reisilihat on menny ihan rikki. oli menny miinaan. täällä on kanssa jo lunta satanu ja 10 asteen pakkasia. tuli liijan aikaseen talvi. Olin Isän kanssa Murrolla Visiitillä. kyllä siellä oli tarjottavaa monen laista oikeen annettiin ruokaakin. Taimi käy jatko kurssia 4 tun päivässä. tulee käytyä tässä kuussa valmiiksi. tein viime viikolla Taimille takin siitä vihreestä takistani. se menee kyllä tämän talven kun käänsin sen nurin päin. on vielä aika siistin näköinen. jukka kirjottaa kanssa sinulle. Täältä rupes ajamaan Tampereelle auto 3 kertaa viikossa vaikka en meina Tapereella juuri tykkää käytä. tänä syksynä jää kalastukset ja muut kun on muuta kiirettä. työtä on paljon mutta aina päivä kerrallaan eteenpäin. ninhän se aika kuluu touhussa. Heikkilän Taimin mies on kanssa kaatunu. ei tartte nyt muuten eroa hakea. Paljon terveisiä ja Hyvää vointia toivoo Äiti

Kuohijoki 20.10.41

Hei Aili

Mitäs kuuluu. kyllä Aika kuluu Hyvin ja Meittiä Opettaa rouva syväniemi ja se on Hauska opettaja. ja meillä oli toinen koira ja se oli heikki sedän koira. ja isä ja halli ja hekku ja isä haki sen hekun sieltä murrolta ja meni hirvi jahtiin. ja kaskun sai Hirven ja minä pääsin katsomaan sitä hirveä kun isä ampus. ja minä tehin tulet sinne hirven tykö. ja silloin kun Ahti Ampus hirven niin minä pääsin katsomaan sitä hirveä. ei Ahti päässyt siksi lomalle kun hirvijahti Alkoi ja se alkoi kuutes toista päivä. Taunokin kirjoitti minulle että minä pääsen lomalle niin tehdään sitten jonkin myllyn. Ja minä kirjoitin sille jahka sinä pääset lomalle niin saat sinäkin maistaa hirven lihaa. ja Äiti kirjoitti sinulle nyt ensimmäiseksi kirjeen ja Minä kirjoitin Taunolle ja Ahtille ja sinulle ihan samana päivänä. ja taimi käy jo jatkokurssia. ja Me alakoululaiset saadaan kun käydään koulua päivän niin saadaan heti lomaa. ja meidän on jo otettu Taimin kerhomaasta porkkanat ja punajuuret ylös. Äiti otti ne ylös sieltä ja saatiin porkkanoita sata km ja punajuuria 31 km. einyt mitään muuta. Terveisin jukka

Kuohijoki 30.10.41

Terve Terve

Mitäs kuuluu. jokos olet saanut sitä kirjettä jonka kirjoitin sinulle. Mutta sinä olet kai muuttanut toiseen paikkaan kun minä kirjoitin sinulle. olisiko Aili hyvä ja lähettäisi minulle sen rahapussin kun minulla on niin paljon rahaa. kun minulla on isoa rahaa kun minun ei mahdu ne isot rahat pussiin. jakka minä saan sen pussin niin minä myyn sen vanhan rahapussin. ja annan sinulle jahka sinä pääset lomalle niin annan sinulle markan rahaa. ja se sonnin on jo poikinu joka niittylästä tuotiin. ja se lypsää kahdeksan litraa reilusti ja se on kova potkimaan kun Äiti lypsää. ja Helmi laittaa aina narun se jalan ympäri kun Äiti lypsää. ja Helmi menee huomenna kaupunkiin. ja nyt rupee täältä meidän kautta ajamaan sotilas auto. ja Helmi menee siinä sotilas autossa ja minä katselen kun Helmi lähtee illalla. muista kirjoittaa oikein kirje. terveisin jukka koti-sen-suurin tarkastama

Kuohijoki 1.11.41

Hei Aili

Etkö muista kirjoittaa kun minä kirjoita sinulle. ja minä vartoon niin kauheasti kirjeitä sinulta. ja minä saan vaan Taunolta ja Ahtilta kortin. ja joko pian pääset lomalle. ja minä ja isä käytiin kysy mässä pehtoorilta että saako rannasta ottaa kaisloja lehmän alustaa. ja pehtoori sanoi että saa ottaa vaikka kaikki kaislat siltä rannalta. ja me mentiin jäälle ja minä menin ensin jäälle eikä isä uskaltanut ennen tulla jäälle ja minun täyty tulla rannalle niin sitte uskalsi tulla jäälle. ja me nähtii siellä kalakin ja se oli metrin pituinen hauki. ja se nousi semmottesta avannosta pinnalle. ja sitten mentiin kauas haravoittimaan ja niittäään. välillä isä haravoitti . Terveisin jukka Koti sensuurin tarkastama.

Lintuasiasa

Lintutoimittaja *Edvard Kuiri*

24.3.2021 Nähty pyrstötiaisia Niittyläntiellä ruokinta-automaatilla. Risto Keino.

26.3.2021 Sormunen on laittanut 3 pönttöä kuusitiäiselle ja 2 pönttöä telkälle.

27.3.2021 Nähty mustarastasparvi Niittyläntiellä. Risto Keinon

Kalasääsken pesä on nyt korjattu. Korjaus sai alkunsa Risto Keinon ottamasta kuvasta marraskuun Liisa-myrskyn aikana kaatuneesta pesästä. Se kulkeutui lehtemme kautta tunnetulle lintubongarille, Antti Autereelle, joka puolestaan tiedotti siitä Sääksisäätiölle. Korjaus luvattiin tehdä ennen kevätmuuttoa. Toivottavasti paikalla monet vuodet pesineet kalasääsket hyväksyvät korjauksen.

Kuva: Keijo Laine 26.3.2021

Kuvassa Harri Koskinen korjaustoimissa

Kuva: Risto Mattila

Juhani Koivu lähetti oheisen dronella otetun kuvan pesän korjauksesta. Hän kertoi, että Sääksisäätiö on huolehtinut tämänkin pesän kunnostuksesta,

kuten monista muistakin pesäpuista. Edellinen pesä oli laitettu yli 20-vuotta sitten. Koivu kertoi edelleen, että eräs Hämeessä pesivä, kuusi vuotta sitten lähettimellä varustettu kalasääski, Ilpo oli 28.3.2021 tulossa Algeriassa pohjoiseen päin. Se oli kiertänyt Saharan ja käyttänyt hyväkseen ilmavirtauksia jopa 3000 metrin korkeuteen.

Toimitus pyytää lukijoita tarkkailemaan lintujen kevätmuuttoa ja ilmoittamaan erityisesti kalasääksi havainnoista.

Kuvakaappaus: YLE /Timo Leponiemi

ääksisäätiön Juhani Koivulle tunnustusta pitkästä urasta lintujen parissa

BirdLife Suomi on myöntänyt kultaisen ansiomerkin hämeenlinnalaiselle Juhani Koivulle.

YLE

[Luonto](#)

19.11.2013 Päivitetty 19.11.2013 13:11

Ohessa Sääksisäätiön puheenjohtaja Ilmari Häkkisen artikkeli. Se oli 16.3. Maaseudun Tulevaisuus -lehden nettiversiossa.

Sääkset palaavat – onkohan vanha pesä vielä puussa?

Ilmari Häkkinen Sääksisäätiö

Sääkset viettävät talvikauden Afrikassa ja eritoten Länsi-Afrikan rannikkoseutu ja joet ovat rengaslöytöjen ja satelliittilähettimien kertoman perusteella lajin yleinen talvehtimisalue. Kevätmuutto käynnistyy maaliskuun loppupuolella kohti pohjoisia pesintäalueita ja ensimmäiset sääkset ovat huhtikuun alussa tutussa pesäympäristössään kunnostamassa kapulalinnaansa. Aina tilanne ei ole kuitenkaan näin onnekas ja pesä on saattanut pudota tai itse pesäpuukin kaatua. Syitä on useita kuten syysmyrskyt, painava lumitaakka ja kantavien tukioksien

pettäminen tai puun lahoaminen ja lopulta kaatuminen. Metsähakkuissa pesiä osataan varoa edellyttäen, että pesän sijainti on metsänomistajalla ja hakkuun toteuttajalla tiedossa. Sääkset voivat asuttaa samaa pesäpuuta vuosikausia ja keväisin pesälle tuodaan uusi vuosikerta kuivia oksia ja pehmusteita. Vanhimmat linnat ovat mittasuhteiltaan lähes parimetrisiä, huomiota herättäviä rakennelmia.

Pesä rakennetaan iäkkääseen tasalatvamäntyyn, josta on hyvä näkyvyys ympäristöön. Tällaisia pidempiaikaiseen pesintään sopivia puita löytyy nykyisin vain harvakseltaan ja varsinkin maan eteläosissa näistä on puute. Aikanaan kolmiomittaustornit olivat suosiossa ja nykyisin siemenpuiksi ja säästöpuiksi tulisi valita sieltä täältä nämä kriteerit täyttäviä mäntyjä. Silloin kun sääkset joutuvat rakentamaan pesänsä hataran latvuksen varaan, tulee siitä lyhytaikainen ja vaarana on putoaminen – pahimmassa tapauksessa vielä kesken pesinnän.

Kalastaja Pentti Linkola kuvasi kirjoituksessaan vuodelta 1971 osuvasti lajin pesäympäristöä *"Mutta eiköhän sittenkin ole ylivoimainen se taulu, joka avautuu sen jälkeen kun tuskanhikeä vuodattava rimpuilija on viimein saanut lakinlippansa kalasääsken pesän reunan ylitse ja löytänyt jonkin oksankippuran saappaansa alle ja toisen kouraansa. Heinäkuinen poutataivas ympärillä, alla metsiä penikulmittain kaikissa vihreän ja sinisen vivahteissa, tuolla ja tuolla järvenselkä saarineen, kellanvaaleita soita, jokin valkea maatalo savuineen, kirkon torni tai pari..."*.

Paikalliset asukkaat ovat usein tietoisia seutukunnan pitkäaikaisista sääksen pesäpuista ja asenne lintuja kohtaan on poikkeuksetta myönteinen. Esimerkiksi mökkiläisten suurena ylpeyden aiheena on lähistöllä pesivä sääksipari, jonka elämää seurataan silmä tarkkana läpi pesintäkauden. Suuri on huoli kun käy ilmi, että pesä onkin pudonnut alas ja jotain tulisi tehdä asialle ennen kuin asukkaat saapuvat kevätmuutolta. Linnut voivat aloittavat pesänrakennuksen toisarvoiseen, huonolatvukseen puuhun, mutta siitä tulee ns. kesäpesä, johon ei viivästyksen vuoksi ehditä pesiä. Linnuille samoin kuin niiden tarkkailijoille tulee välivuosi.

Onneksi tilanne ei ole niin lohduton, sillä jo 1960-luvulta lähtien sääksille on rakennettu menestyksellä tekopesiä lintuharrastajien toimesta. Huomattava osa noin 1200:sta parista pesiikin ihmisen rakentamissa tekopesissä, jotka lujarakenteisina pysyvät puussa vuosikymmeniä. Pohjois-Suomessa ei ole samanlaista tekopesätarvetta, sillä toistaiseksi siellä on riittänyt ikimäntyjä pesäpuiksi. Sääksi luetaan nykyisin elinvoimaisten lintulajien joukkoon ja tekopesät ovat merkittävässä määrin edesauttaneet asiassa. Tavoitteeksi tulee kuitenkin asettaa se, että metsien hakkuissa säästettäisiin tietoisesti latvusrakenteeltaan kelpollisia pesämäntyjä ettei sääksien tarvitsisi olla tekopesien vankina.

Paitsi pesän putoaminen niin myös toinen, yllättävä muutos voi aiheuttaa autioitumisen. Pesän tasolta tulee olla hyvä näkyvyys ja vapaata ilmatilaa. Jos luonnonpesää tai tekopesää ympäröivä puusto vuosien mittaan peittoaa näkyvyyden, pesä hylätään. Tilanne on nähtävissä mm ojitetuilla soilla sijaitsevilla pesäpaikoilla. Ongelma on ratkaistu rakentamalla reviirille vaatimukset täyttävä korvaava tekopesä.

Yleinen etu kuten esimerkiksi kaavoitus ja tiehankkeet kohdistuvat paikoin pesäpuiden läheisyyteen. Yleensä alueen ELY-keskus edellyttää, että rakentaja korvaa toiminnan piiriin jäävän sääksenpesän uusilla tekopesillä (1-3), jotka rakennetaan lähialueelle häiriöttömään ympäristöön. Kokemustemme mukaan siirrot ovat onnistuneet erinomaisesti ja reviirit pysyneet asuttuina.

Sääksen valtakunnallinen tutkimusprojekti käynnistettiin vuonna 1971 Helsingin yliopiston rengastustoimiston ja Prof. Pertti Saurolan johdolla ja sitä on jatkettu katkeamatta viisi vuosikymmentä. Mukana on runsas sata eri puolilla maata toimivaa rengastajaa avustajineen. Tästä joukosta on mahdollisuus löytää apua alas pudonneiden pesien rakennustyöhön. Nykyisin Luonnontieteellisen keskusmuseon (Luomus) järjestämä petolintuseuranta@luomus.fi vastaa yhteydenpidosta rengastajiin ja ylläpitää pesärekisteriä.

Tekopesän rakentaminen vaatii luonnollisesti maanomistajan luvan eikä sen saamisessa ole ilmennyt ongelmia. Lupaa pyydetessä on kuitenkin

mainittava niistä ajallisista rajoituksista, joita asuttu pesä tuo tullessaan lähiympäristön metsänhoidolle. Pesintäkaudella huhti - elokuun aikana tulee välttää häiriötä ja toimenpiteet ajoitettava sen mukaisesti. Rakennustyö on vaativa tehtävä, sillä työskentely tapahtuu yleisesti 15 – 20 metrin korkeudessa puun latvassa. Avustaja toimittaa tarvittavat materiaalit köydellä ylös latvaan. Voi vain kuvitella sitä mielihyvää, joka valtaa niin rakentajat kun paikalliset sääksien ystävät, lintujen asettuessa uuteen kotiin.

Sääksisäätiö on vuonna 1990 perustettu sääksen eli kalasääsken suojelua edistävä yleishyödyllinen yhteisö. Toiminta laajeni vuonna 2019 myös maamme muiden petolintujen suojeluun. Säätiön kotisivuilta (www.sääksisäätiö.fi) löytyy tietoja petolinnuista ja niiden suojelusta.

Kalastuksesta

Kalatoimittaja *E. Kivirüppä*

Kalaa iskukoukulla

23,00 €/10 kpl

3,80 €/4 kpl

Hauki on kala, hauki on kala...

Parhaiten sitä saa iskukoukuilla kevätjäiden alta. Tapa vain on viime vuosina hiipunut, ja hauen käyttö vähentynyt, vaikka se on tosi hyvä ruokakala. Välineet eivät vaadi isoa sijoitusta.

Oheisen kuvan lähetti Sormunen.

Lukijoiden- ja kylän yhteisöjen maksuttomia kaupallisia ilmoituksia

Palvelubussi Kuohijoelta Lammille perjantaisin.

Aikataulu

9.55 Lähtö Kuohijoen pysäkiltä, ajoaika n. puoli tuntia

12.30 lähtö Lammilta takaisin Kuohijoelle

Bussissa on ollut erittäin kohtelias ja mukava kuljettaja. Sinikka Peura

Tietosuojalauseke

Kuohijoen Sanomat on kylälle suunnattu ja harrastuksena toimitettu, ilmainen silloin tällöin sähköpostissa piilokopioina jaettava lehti. Lehti suojaa tilaajien yksityisyyttä soveltuvan lainsäädännön mukaisesti.

Tilaajatiedostoon tallennetaan tilaajan tahdon mukaisesti tilaajan nimi ja sähköpostiosoite sekä mahdolliset muut tilaajan antamat tiedot kuten puhelinnumero tms. Tietoja ei luovuteta muihin tarkoituksiin.

Tilaajatiedot ja niiden käyttö

Tiedot kerätään ainoastaan siihen tarkoitukseen, että Kuohijoen Sanomat voidaan lähettää tilaajilleen. Tilaus katsotaan suostumukseksi rekisteriin. Tilaajan tiedot poistetaan pysyvästi, kun tilaaja on ilmoittanut lopettavansa tilauksen. Lehden lakatessa tilaajatiedosto tuhoetaan pysyvästi.

Rekisterinpitäjä: Raimo Maurola, Minttutie 28 D 27 01300 Vantaa, puh. 0408228192 raimo.maurola@elisanet.fi